



Universitat de Lleida

GUIA DOCENT  
**HISTORIOGRAFIA I TEORIES A  
LES CC.SS.**

Coordinació: MANEL LÓPEZ ESTEVE  
Despatx: 3.23  
Tel.: 973702073

Any acadèmic 2013-14

## Informació general de l'assignatura

<b>Denominació</b>	HISTORIOGRAFIA I TEORIES A LES CC.SS.
<b>Codi</b>	100010
<b>Semestre d'impartició</b>	2n Q Avaluació Continuada
<b>Caràcter</b>	Obligatòria
<b>Nombre de crèdits ECTS</b>	7
<b>Grups</b>	únic
<b>Crèdits teòrics</b>	0
<b>Crèdits pràctics</b>	0
<b>Coordinació</b>	MANEL LÓPEZ ESTEVE Despatx: 3.23 Tel.: 973702073
<b>Departament/s</b>	Història de l'Art i Història Social
<b>Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant</b>	68 hores presencials 119,5 hores no presencials
<b>Informació important sobre tractament de dades</b>	Consulteu <a href="#">aquest enllaç</a> per a més informació.
<b>Idioma/es d'impartició</b>	Català (90%) Altres (10%)
<b>Horari de tutoria/lloc</b>	Despatx 3.23 Dj- Dv(11:30 -13:30)

Manel López Esteve

## Informació complementària de l'assignatura

Estudi de les principals teories i tendències historiogràfiques que han protagonitzat l'evolució de la ciència històrica des de l'antiguitat fins als nostres dies. S'incidirà especialment en les grans corrents historiogràfiques sorgides al llarg del segle XX, els autors més rellevants per a la disciplina i els plantejaments més actuals per a l'estudi de la Història i el conjunt de les ciències humanes i socials.

## Objectius acadèmics de l'assignatura

Veure apartat de competències

## Competències

COMPETÈNCIES	OBJECTIUS FORMATIUS
Coneixement de les diferents teories i perspectives historiogràfiques, així com de la diversitat de la consciència del temps i la memòria.	O1 Conèixer les corrents historiogràfiques més rellevants i la seua evolució en relació a les diverses realitats polítiques, socials i culturals del moment.
Coneixement d'altres ciències humanes i socials, en especial l'antropologia social, la història de l'art, la geografia, l'economia i els estudis de les llengües pertinents per al coneixement de processos històrics concrets.	O2 Comprendre la relació entre les diverses ciències humanes i socials i la Història a l'hora de formular els plantejaments historiogràfics.
Coneixement de l'evolució del pensament i la seua relació amb la història.	O3 Adquirir coneixements bàsics sobre l'evolució del pensament i la seua influència en la formulació de les diverses corrents historiogràfiques
Coneixement i domini bàsic de la metodologia per a la investigació històrica	O4 Dominar les diferents metodologies de la ciència històrica, especialment el treball amb fonts bibliogràfiques.

## Continguts fonamentals de l'assignatura

### 1. INTRODUCCIÓ. LA HISTÒRIA COM A PART DE LES CIÈNCIES SOCIALS

### 2. LA HISTÒRIA EN L'ANTIGUITAT

2.1.- El naixement de Clio i la historiografia a Grècia

2.2.- La història a Roma

### 3. LA HISTÒRIA AL MÓN MEDIEVAL I MODERN

3.1.- La història a l'Edat Mitjana

3.2.- L' Humanisme renaixentista

3.3.- Reforma i contrareforma

3.4.- La història en el barroc

3.5.- La història i la Il·lustració

#### 4. HISTORIOGRAFIA DEL SEGLE XIX

4.1.- La historiografia del liberalisme

4.2.- La historiografia tradicionalista

4.3.- Marx i el materialisme històric

4.4.- Historicisme i positivisme

#### 5. LES GRANS CORRENTS HISTORIOGRÀFIQUES DEL SEGLE XX

5.1.- Crisi de l' historicisme i difusió de l'estructuralisme

5.2.- La història econòmica i social

5.2.1.- L'escola dels *Annales*

5.2.2.- Historiografia marxista del segle XX

5.2.3.- *New Economic History* (Cliometria)

5.3.- La historiografia conservadora del segle XX

#### 6. EL RETORN DE L'INDIVIDU I ÚLTIMES TENDÈNCIES

6.1.- La tercera generació d'*Annales*

6.2.- *Nouvelle Histoire*, microhistòria i història oral

6.3.- Historiografia postmoderna: gir cultural i gir lingüístic

6.4.- Els nous camps d'estudi:

6.4.1.- Econòmics: història antropomètrica, història mediambiental

6.4.2.- Socials: història de gènere, la nova història de la societat

6.4.3.- Polítics: noves formes d'història política

6.4.3.- Culturals: antropologia històrica, mentalitats, vida privada i quotidiana

6.4.4.- Història del temps present

6.4.5.- Global history, world history i deep history

#### 7. LA HISTORIOGRAFIA A L'ESTAT ESPANYOL SEGLE XX

### Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	o*	G*	HP*	HNP*
<b>Classe magistral (M)</b>	Vegeu temari i cronograma	01-02-03	1	50	45
<b>Seminaris (S)</b>	Exposició oral lectures/Debat balanç temari	01-02-03,04	1	4	4.5
<b>Pràctiques (P)</b>	Cinc pràctiques d'aula: discussió d'articles rellevants de les principals corrents historiogràfiques	01-02-03,04	1	10	20

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	o*	G*	HP*	HNP*
<b>Treballs (T)</b>	Cinc comentaris dels articles treballats a l'aula	01-02-03,04	1	-	50
<b>Tutories (Tut)</b>	Una tutoria programada per alumne	04	1	1	
<b>Altres (AA)</b>	Activitats externes d'interès per a l'assignatura: conferències, seminaris, etc.		1	1	
<b>Avaluació (AV)</b>	Vegeu taula de mecanismes d'avaluació	01-02-03	1	1	
<b>TOTAL</b>	187,5 h (7,5 ECTS)		1	68	119,5

O: Objectiu. G: número de grups implicats en l'activitat. HP: hores presencials de l'alumne. HNP: hores no presencials de l'alumne.

## Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	Activitat	Temari	Activitat	Temari
	Dijous	Dijous	Divendres	Divendres
<b>1a:</b> 10 al 16/02/2014	M	Presentació Assignatura	M	1.Introducció
<b>2a:</b> 17 al 23/02/2014	M	2.Història antiguitat	M	2.Història antiguitat
<b>3a:</b> 24/02 a l'2/03/2014	M	2.Història antiguitat	M	3.Hª Món medieval i modern
<b>4a:</b> 3 al 9/03/2014	M	3.Hª Món medieval i modern	M	3.Hª Món medieval i modern
<b>5a:</b> 10 al 16/03/2014	P	Lectura 1	M	4.Historiografia segle XIX
<b>6a:</b> 17 al 23/03/2014	M	4.Historiografia segle XIX	M	4.Historiografia segle XIX
<b>7a:</b> 24 al 30/03/2014	M	4.Historiografia segle XIX	P	Lectura 2
<b>8a:</b> 31/03 al 6/04/2014	M	5. Historiografia segle XX	M	5. Historiografia segle XX
<b>9a:</b> 7 al 13/04/2014	M	5. Historiografia segle XX	M	5. Historiografia segle XX

<b>10a:</b> 14 al 20/04/2014				
<b>11a:</b> 21 al 27/04/2014	M	5. Historiografia segle XX	M	5. Historiografia segle XX
<b>12a:</b> 28/04 al 4/05/2014	P	Lectura 3	M	6. Últimes tendències
<b>13a:</b> 5 al 11/05/2014	M	6. Últimes tendències	M	6. Últimes tendències
<b>14a:</b> 12 al 18/05/2014	M	6. Últimes tendències	P	Lectura 4
<b>15a:</b> 19 al 25/05/2014	M	7. Historiografia estat espanyol	M	7. Historiografia estat espanyol
<b>16a:</b> 26/04 al 1/05/2014	M	7. Historiografia estat espanyol	P	Lectura 5
<b>ACTIVITATS D'AVUACIÓ I DE SÍNTESI GLOBAL</b>				
<b>17a:</b> 9/06 al 15/06/2014	EXÀMENS (proves de conjunt)			

Durant les 16 setmanes lectives, es podran programar proves parcials, pràctiques d'aula, de laboratori o de terreny. Els dimecres es poden emprar per a activitats presencials, però no hi ha reserva

prèvia d'aula: les acitivitats programades s'hauran d'incloure al cronograma de la fitxa, que haurà de ser aprovat pel cap d'estudis (per evitar encavalcament). El cronograma és ORIENTATIU i pot variar amb les circumstàncies del curs, sempre amb els anuncis necessaris.

La setmanes 18 a la 21 estan dedicada a proves de conjunt (exàmens o equivalents), que mai poden valer més del 50% de l'assignatura. Si una prova (en especial els exàmens), suposen el 30% o més de la nota total, l'estudiantat, tindrà dret a una recuperació. La correcció ha de ser ràpida en aquestos caso i la firma d'actes no s'hauria d'endarrerir més enllà de la data indicada (el

vicerektorat planteja sancionar aquest endarreriment de cara a la possibilita de demanar el reconeixent de l'activitat docent o altres iniciatives similars.

## Sistema d'avaluació

MECANISMES D'AVUACIÓ	CODIFICACIÓ / DESCRIPCIÓ- CRITERIS / TIPOLOGIA TPD	OBSERVACIONS	O*	ACTIVITAT	%*

<b>Assistència i participació (As)</b>	Poden millorar la nota si l'alumne intervé i participa tant en les classes teòriques com, molt especialment, en els pràctiques	Assistència i participació activa	O1, O2, O3, O4	Totes les presencials	(+5)
<b>Taller d'avaluació (TA) (Examen)</b>	TA: Prova escrita del conjunt de l'assignatura	Prova escrita obligatòria	O1, O2, O3	Examen teòric (classes i pràctiques a l'aula)	50
<b>Informe (In) / Treballs (T)</b>	In1: Informe pràctica 1 In2: Informe pràctica 2 In3: Informe pràctica 3 In4: Informe pràctica 4 In5: Informe pràctica 5	In: comentaris dels articles i debats realitzats a l'aula	O1, O2, O3, O4	Pràctiques a l'aula	45
<b>Altres (A)</b>	A: exposició oral i debat Conferències, seminaris, etc.	Exposició oral i debat	O1, O2, O3, O4	Exposició oral	10
<b>TOTAL</b>					100

O: Objectiu. %: percentatge en la nota final.

## Bibliografia i recursos d'informació

### BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

AGUIRRE ROJAS, C. A. (2004): *La historiografía en el siglo XX. Historia e historiadores entre 1848 y ¿2025?* Barcelona: Montesinos.

BOURDE, G. y MARTIN, H. (1992): *Las escuelas históricas*. Madrid: Akal.

BUNGE, M. (2013): *La ciencia. Su método y su filosofía*. Iruña: Laetoli.

BURROW, J. (2009): *Historia de las Historias. De Heródoto al siglo XX*, Barcelona: Crítica.

ELEY, G. (2008): *Una línea torcida. De la historia cultural a la historia de la sociedad*. Valencia: Universitat de València. FONTANA, J. (1982): *Historia. Análisis del pasado y proyecto social*. Barcelona: Crítica.

FONTANA, J. (1999): *Introducción al estudio de la Historia*. Barcelona: Crítica. FONTANA, J. (2001): *La historia de los hombres*. Barcelona: Crítica.

HERNÁNDEZ SANDOICA, E. (1995): *Los caminos de la historia. Cuestiones de historiografía y método*. Madrid: Editorial Síntesis. HERNÁNDEZ SANDOICA, E. (2004): *Tendencias historiográficas actuales. Escribir historia hoy*. Madrid: Madrid.

IGGERS, G. G. (1998): *La ciencia histórica en el siglo XX. Las tendencias actuales*. Barcelona: Idea Books.

ORTEGA LÓPEZ, T. M. (ed.) (2007): *Por una historia global. El debate historiográfico en los últimos tiempos*. Granada: EUG-PUZ.

RAPHAEL, L. (2013): *La ciencia histórica en la era de los extremos. Teorías, métodos y tendencias desde 1900 hasta la actualidad*. Zaragoza: Institución Fernando el Católico.

### BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

ARÓSTEGUI, J. (2001): *La investigación histórica: teoría y método*. Barcelona: Crítica.

- AURELL, J. (2005): *La escritura de la memoria: de los positivismos a los postmodernismos*. Valencia: Universitat.
- AURELL, J. (2013): *La Historia de España en primera persona. Autobiografías de historiadores hispanistas*. Barcelona: Base. AYALA, F. (1998): *Introducción a las ciencias sociales*. Madrid: Editorial Cátedra.
- BACCINI, A. y GIANNETTI, R. (1997): *Cliometría*. Barcelona: Crítica.
- BALDÓ LACOMBA, M. (2009): *Introducción a la historia. Praxi, estructura i canvi*. Valencia: PUV. BLOCH, M. (1985): *Introducción a la Historia. Barcelona*.
- BRAUDEL, F. (1968): *La historia y las ciencias sociales*. Madrid: Alianza. BURKE, P. (ed.) (1993): *Formas de hacer historia*. Madrid: Alianza editorial.
- BURKE, P.: (1994): *La Revolución historiográfica francesa: la escuela de los Annales 1929-89*. Barcelona: Gedisa. BURKE, P.: (2006): *¿Qué es la historia cultural?* Barcelona: Paidós.
- BURKE, P.: (2007): *Historia y teoría social*. Buenos Aires: Amorrurtu.
- CABRERA, M. A. (2001): *Historia, lenguaje y teoría de la sociedad*. Madrid: Cátedra. CANNADINE, D. (ed.) (2005): *¿Qué es la Historia ahora?* Granada: Almed. CANTIMORI, D. (1981): *Los historiadores y la historia*. Barcelona: Península. CARBONELL, C. O. (1986): *La historiografía*. México: Fondo de Cultura Económica. CARR, E. H. (1978): *¿Qué es la Historia?* Barcelona: Seix Barral.
- CASANOVA, J. (2003): *La historia social y los historiadores. ¿Cenicienta o princesa?* Barcelona: Crítica. CIPOLLA, C. M. (1991): *Entre la Historia y la economía. Introducción a la Historia económica*. Barcelona: Crítica. DANIEL, U. (2005): *Compendio de historia cultural. Teorías, práctica, palabras clave*, Madrid: Alianza.
- DYSON, S. L. (2006): *El busca del pasado clásico. Una historia de la arqueología del mundo grecorromano en los siglos XIX y XX*. Barcelona: Ariel
- FEBVRE, L. (1986): *Combates por la Historia*. Barcelona: Ariel.
- GADDIS, J. L. (2004): *El paisaje de la Historia: cómo los historiadores representan el pasado*. Barcelona: Anagrama. HERNÁNDEZ SANDOICA, E. y LANGA, A. (2005) (eds.): *Sobre la Historia actual. Entre política y cultura*. Madrid: Abada. HOBBSAWM, E. J. (1998): *Sobre la Historia*. Barcelona: Crítica.
- HOLLIS, M.: (1998): *Filosofía de las ciencias sociales: una introducción*. Barcelona: Ariel. JULIA, S. (1989): *Historia social/sociología histórica*. Madrid: Siglo XXI.
- KAYE, H. (1989): *Los historiadores marxistas británicos*. Zaragoza: Universidad. KOCKA, J. (1989): *Historia social. Concepto, desarrollo, problemas*. Barcelona: Alfa. KOCKA, J. (2002), *Historia social y conciencia histórica*, Madrid: Marcial Pons - AHC. KULA, W. (1973): *Problemas y métodos de la historia económica*. Barcelona: Península.
- LÜDKE, A. (1995): "De los héroes de la resistencia a los coautores: "Alltagsgeschichte" en Alemania", *Ayer* 19, pp. 49-69. MORADIELLOS, E. (1999): *El oficio de historiador*. Madrid: Siglo XXI.
- MORADIELLOS, E. (2001): *Las caras de Clío. Una introducción a la Historia*. Madrid: Siglo XXI.
- MUDROVICIC, M. I. (2005): *Historia, narración y memoria. Los debates actuales en filosofía de la historia*. Madrid: Akal. MUSLOW, A. (1997): *Deconstructing History*. London: Routledge.
- NORA, P. y LE GOFF, J. (eds.) (1985): *Hacer la historia. 1. Nuevos problemas. 2. Nuevas aproximaciones. 3. Nuevas perspectivas*, 3 vols. Barcelona: Laia.
- PERRY, M. (2002): *Marxism and History*. London: Palgrave.
- PEIRÓ, I. y PASAMAR, G. (2002): *Diccionario Akal de historiadores españoles contemporáneos (1840-1980)*. Madrid: Akal. POMIAN, K. (2007): *Sobre la historia*. Madrid: Cátedra.
- SALES, V. (coord.) (2007): *Los historiadores*. Granada: EUG – PUV.



SÁNCHEZ DE MADARIAGA, E. (2007): *Conceptos fundamentales de Historia*. Madrid: Alianza

SÁNCHEZ MARCOS, F. (1993): *Invitación a la historia. La historiografía de Heródoto a Voltaire a través de sus textos*. Barcelona: Labor.

SERNA, J. E. y PONS, A. (2000): *Como se escribe la microhistoria. Ensayo sobre Carlo Ginzburg*. Madrid: Cátedra.

SERNA, J. E. y PONS, A. (2005): *La Historia Cultural. Autores, obras, lugares*. Madrid: Akal. THOMPSON, P. (1988): *La voz del pasado. Historia oral*. Valencia: Alfons el Magnànim. THOMPSON, W. (1995): *Historiography and the British marxist historians*. London: Pluto Press. WEBER, M. (2004): *Sobre la teoría de las ciencias sociales*. Barcelona.

WHITE, H. (1992): *Metahistoria. La imaginación histórica en la Europa del siglo XIX*. México: F.C.E.